

Dérrel érkezett október, s letarolta a nyár utolsó virágait, megölte a már hervadó leveleket is. Mintha leforrázták volna az eddig még üde-zöld növényeket, mindenben látszik az elmúlás, az enyészet. Ezt mutatják a szőlősök is, de a sápadt, lekókadott levelek között ott kacagnak, csübütanak a még épen maradt, romlástól megkímélt szőlőfürtök, melyeknek nem ártott a fagy.

Az őszi szőlőst figyelve jutottak eszembe Jézus szavai: „*En vagyok az igazi szőlőtő...*“ — s választottam mai beszédem alapjául a felolvasott bibliai verseket.

A szőlő fogalma a Bibliában több helyen is előfordul. Az Ószövetségben Jáhvé, az Úr szőlőfürtnek, szőlőtőnek nevezi választott népét: „A pusztában olyannak találtam Izráelt, mint a szőlőfürtöt“, vagy „Dús lombú szőlőtő Ozráel, gyümölcsöt is bőven terem“ — olvashatjuk Hóseás próféta könyvében. (9,10;10,1)

Az Újszövetségben Jézus két példázatában is beszél a szőlőről. A szőlőmunkások példázatában a gazda munkásokat keres, hogy szőlőjében dolgozzanak. S annak ellenére, hogy egyeseket hamarabb, másokat később fogad fel, a nap végén mindenkinek egyformán fizet. A gonosz szőlőmunkások példázatában azt olvashatjuk, hogy a gazda kiüzi a méltatlan munkásokat szőlőjéből, és másoknak, arra érdemeseknek adja azt.

„*En vagyok az igazi szőlőtő...*“ — hallhattuk Jézus szavait a jánosi evangéliumból. Érdekes módon, nem azt mondja, hogy: olyan vagyok, mint egy szőlőtő, hanem ezt: *En vagyok az igazi szőlőtő.* Jobbnál jobb szőlőfajták léteznek, de Jézus-szőlőről, gondolom, senki sem hallott. S mégis, íme: van. Sőt, Jézus a legjobb szőlőtő, az igazi szőlőtő, a többi mind hamis. Nézzünk csak végig az őszi szőlőtöveken. Az ép gerezdek mellett, hány és hány romlott szemet, fürtöt látunk azokon. Jézus úgy fest közöttük, mint az örökzöld fenyő a lombhullató fák között. Abban az értelemben, hogy ő romolthatatlan gyümölcsöket, a szeretet gyümölcsseit teremte, termi és fogja teremni ezután is, élete, példája, tanításai által, ő tegnap is, ma is, holnap is ugyanaz marad. Aki a szőlőtőnek levéből iszik, az újra megszomjazik, de aki Jézus tanításaiból merít, a jézusi szeretet lesz mindennapi itala, az megismerkedik és eltelik az örök, igazi boldogsággal.

Istent, az ő Atyját, Jézus szőlősgazdának nevezi. Ha elgondolkozunk, rájövünk milyen találó, milyen nagyszerű ez a kép. Mennyit kell gondozni, ápolni, öntözni, metszeni a gazdának a szőlőt míg az terem, gyümölcsöt hoz. Isten is így gondolja, ápolja, óvja gyermekét, az embert, s ha kell lemetszi gyarlóságai vadhajításait, csakhogy Őt és az embert boldogító gyümölcsöket: emberséget, jóságot, szelídséget, szeretetet teremjen cselekedeteiben. Nem könnyű ez a munka, akárcsak a szőlőmunka, de mindkettőt megszépíti a szeretet, mely a szőlőtöveit ápoló gazdában, illetve az embert, gyermekét gondozó Atyában, Istenben működik.

Ez a szeretet kellene működjön, hasson bennünk, emberekben is, akiket Jézus szőlővesszőknek nevez. Csak úgy tudunk sok, Istennek tetsző gyümölcsöt teremni, ha Jézusban maradunk, másszóval, ha őt követjük és az ő szeretete munkál bennünk. Csak úgy hozunk termést, ha Isten

munkatársai leszünk a szeretet által, emberformáló munkájában. Mert gondolhatja a gazda akármilyen odaadással a jó szőlőtőt, ha leáll benne az életető nedvkeringés, nem képes gyümölcsöt teremni. Ha bennünk, emberekben sem kering a szeretetnedű, hiábavaló Isten fáradozása, termést mi sem hozunk.

S mi a terméketlen szőlővessző sorsa? Jézus szerint: kivetik, és megszarad, aztán összegyűjtik, tűzre vetik és elégetik.

Ilyen terméketlen szőlővessző, szőlőtő lett a zsidó nép is, nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. Bár kezdetben bőtermőnek mutatkozott, később nem hozta meg az Istennek tetsző gyümölcsöket, hanem engedetlenül eltért parancsolataitól, Isten számára meddő maradt.

A jézusi példázat gonosz szőlőmunkásai tudták, hogy a gazda mindannyiuknak fáradságuk felett megfizet, mégis visszaéltek jóságával: szolgáit megverték, fiát megölték, a gazda emberségéhez méltatlan gyümölcsöket teremve.

S hányszor vagyunk mi is terméketlen szőlővesszők, amikor nem a jézusi szeretetben éljük életünket, s ennek következtében az erények, a lélek gyümölcsei helyett, gyarlóságot és bünt termünk. S ahogy a zsidó nép elszakadt Istentől bűnei folytán, ahogy a szőlőmunkásoknak el kellett hagyniuk a szőlőt gonoszságukért, mi is úgy távolodunk el Atyánktól, a szeretet és gondviselés örök forrásától, úgy szakad meg kapcsolatunk, közösségünk Jézussal, az igazi szőlőtővel, akiről, mint lemetszett vesszők válunk le, elveszítve életünk értelmét, értékét, az igazi boldogságot.

Pedig Isten nem ezt akarja, hanem azt, hogy sok jó gyümölcsöt teremjünk és Jézus tanítványai legyünk, követve őt a soha el nem fogyó szeretet cselekedeteiben. Jézus mindenkor Isten akaratát cselekedte. Így dicsőítette édes Atyját, így lett soha ki nem pusztuló, örökké élő, igazi szőlőtő Atyja szőlőjében.

Jézust követni, hozzá hasonló lenni ezért legnemesebb emberi hivatásunk. Az ő igáját felvenni gyönyörűsége, de nehéz a mai ember számára is. Hisz ahogy a fagy, a jég és a betegség árt a szőlőtőnek veszélyeztetve termését, lelkünk szeretetgyümölcseit is úgy fenyegeti a kísértés, megpróbáltatás és szenvedés. Gondoljátok, hogy Jézus életében nem voltak ilyen veszélyek? Dehogynem, és mégis diadalmaskodott felettük, mert a nagy Szőlősgazdára, Istenre bízta mindig élete törékeny szőlőtőjét, aki a nehézségek között is gondot viselt rá. Élete Isten szeretetében gyökerezett, s azt így a halál sem tudta lemetszeni, megsemmisíteni.

A régi keresztény jelképek között van egy, mely két, keresztben függő szőlőgerendét ábrázol. Könnyen kitalálhatjuk, hogy ez a jelkép Jézusról beszél. Arról a Jézusról, aki igazi szőlőtőként áll előttünk halálában is, hisz a keresztben is az Istenbe vetett hit, az ember iránti szeretet és megbocsátás gyümölcseit teremte.

Rá, a sok jó gyümölcsöt termő igazi szőlőtőre, Jézusra, emlékezünk, most, amikor tekintetünk a hervadt levelek alatt gyümölcsöt rejtő szőlőtővekre téved, s élünk úgy, hogy soha ne váljunk terméketlen, száraz venyigévé, hanem életünk minden napján — s majd, ha szólít Isten — életfánkonn ott legyenek az Isten dicsőségét és az emberek boldogságát szolgáló igazi gyümölcsök. Ámen.

Jézus két dolgot kért Istentől: országának eljövételét és akaratának megvalósulását. A kettő azonban feltételezi egymást. Istenországa csak Isten akaratának diadalrajutásával jöhet el, ahol nem az ő akarata uralkodik, ott nincs Istenországa. Isten akarata csak Istenországában valósulhat meg a maga teljességében; amíg ez az „ország“ nem kerül hatalomra, Isten akarata sem érvényesülhet maradéktalanul.

A Jézus által kért két dolog összetartozik. Ezt érzékelteti akkor is, amikor így tanít: „Nem mindenki megy be a mennyek országába, aki ezt mondja nekem: Uram, Uram, hanem csak az, aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát.“ (Mt 7,21) Belépni a mennyek országába csak Isten akaratát cselekedve lehet. Enélkül nincs, nem jön el Istenországa.

De vajon hol van, honnan jön el Istenországa? Egyesek szerint ez az ország a mennyben, az égben van, s oda az emberi lélek csak a halál után juthat el. Mások szerint ez egy világvégi állapot. Mi, unitáriusok, Jézussal egy olyan ország eljövételéért imádkozunk, mely itt a földön valósul meg. Jézus amikor ezeket mondja: „jőjjön el a te országod“, nem egy földfeletti, földöntúli országra gondol, de sem egy határoktól korlátozott földterületre. Ezért mondja, hogy Istenországa nem e világból való, nem szabad összetéveszteni egy evilági megszokott országgal, ahol a hatalom emberek kezében van.

Istenországa — Jézus szerint — lelki ország, határok, emberi korlátok nélkül, ahol Isten uralma, akarata érvényesül, de nem önkényesen, hanem úgy, hogy az ember megérti Isten akaratát és azt teljesíti. Így benne megvalósulnak a legmagasztosabb lelki értékek: az isten- és emberszeretet, jóság, irgalom és megbocsátás. Következésképpen ez az ország bennünk van, mint az elvetett magban a csíra, mint a tésztában a kovász. A magból csak úgy lesz új növény, ha a csíra életképes, a tésztából csak úgy lesz kenyér ha a kovász jó, s megkeleszti azt. A bennünk levő Istenországa is csak úgy bontakozik ki, ha annak csírája, kovásza, a lélek elindítja megvalósulásának folyamatát. Ehhez azonban az ember fel kell ismerje, hogy ő Isten munkatársa, s bár nagyon nehéz, szinte emberfeletti követelmény, újjá kell születessen, alávetve magát Isten akaratának. Ezért van szoros összefüggésben Istenországa eljövetele és Isten akaratának teljesítése.

„Legyen meg a te akaratod“ — ezt imádkozzuk mindig a Mi Atyánkban, de meg kellene értenünk, hogy ez az akarat s Istenországa, általunk, rajtunk keresztül valósul meg. Ezért Isten akaratának öntudatos eszközévé kell lennünk, ez tesz Jézus tanítványává és igaz kereszténnyé minket.

„Ne az én akaratom legyen meg, hanem a tiéd“ (Lk 22,42) — imádkozott Jézus halála előtt. Vajon miért vetette alá magát Isten akaratának, miért vállalta a keresztet? Azért, mert öntudatosult benne, hogy Isten akaratát cselekedni a legfontosabb az ember számára, még akkor is, ha ezért üldöztetés, szenvedés és halál vár rá. Isten akarata előtti meghajlása nem szolgál megalázkodás valami külső tekintély, hatalom előtt, hanem akaratának önkéntes alávetése. Szeretett, mert tudta, hogy ez Isten akarata, s felismerte, hogy a szeretet a legnagyobb erő, a legdrágább